Overeenkomst, op 7 juli 1968 te Djakarta *ondertekend, inzake culturele samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 6 oktober 1969.
De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 5 november 1969.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 6 oktober 1969.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands van de op 7 juli 1968 te Djakarta ondertekende Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië (*Trb.* 1968, 98)[1]) over te leggen.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal deze overeenkomst voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, hogergenoemde stukken op 6 oktober 1969 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

DE JONG.

Toelichtende nota

De betrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië zijn, met name op technisch en financieel gebied, de laatste jaren veelvuldiger geworden. Zo werd op 3 april 1964 een Overeenkomst gesloten inzake technische samenwerking (*Trb.* 1964, 43); daarna volgde op 12 juli 1966 een Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen en via de onderscheiden grondgebieden (*Trb.* 1966, 180); op 7 september 1966 de Overeenkomst inzake de tussen beide landen nog bestaande financiële vraagstukken (*Trb.* 1966, 199) en tenslotte op 7 juli 1968 de Overeenkomst inzake economische samenwerking (*Trb.* 1968, 88). De laatstgenoemde overeenkomst behoeft nog de goedkeuring van de Staten-Generaal.

De goede betrekkingen tussen beide landen komen voorts tot uiting in de vooraanstaande rol van Nederland in de Intergouvernementele Groep inzake Indonesië, welke aan laatstgenoemd land daadwerkelijke hulp biedt bij zijn streven tot sanering van zijn economie.

Ook de contacten op cultureel gebied, waaronder die van onderwijs en wetenschappen, worden veelvuldiger. Door Indonesië is hier te lande een cultureel instituut opgericht, dat zich bezighoudt met de verspreiding van kennis inzake de Indonesische cultuur, het geven van lessen in de Indonesische taal, het geven van gamelanlessen en de uitgave van een cultureel tijdschrift.

Nederland is, op zijn beurt, actief op cultureel terrein in Indonesië. Aan de Nederlandse ambassade te Djakarta is een afdeling verbonden, die zich met culturele zaken bezighoudt en

1) Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

daartoe beschikt over een lees- en filmzaal en een uitleenbibliotheek. Deze afdeling verspreidt onder meer wetenschappelijke boeken en tijdschriften. Voorts verstrekt Nederland subsidies aan te Bandung en Jogjakarta gevestigde Indonesische stichtingen, die zich de verspreiding van Nederlandse lectuur en het geven van taallessen in het Nederlands tot taak hebben gesteld, en is de oprichting van leeszalen te Medan, Makassar, Semarang en Surabaja in een vergevorderd stadium van voorbereiding.

Gezien tegen de achtergrond van het voorgaande is het begrijpelijk, dat in beide landen de behoefte werd gevoeld, aan de werkzaamheden op dit gebied een basis te geven in de vorm van een culturele overeenkomst, tot de sluiting waarvan Indonesië het initiatief heeft genomen. Na uitvoerig overleg, dat onder meer heeft plaatsgevonden tijdens het bezoek van de eerste ondergetekende in juli 1968 aan Indonesië, is overeenstemming bereikt over de tekst van een overeenkomst, welke hierbij ter goedkeuring wordt aangeboden (*Trb.* 1968, 98).

De overeenkomst heeft ten doel een kader te scheppen, waarbinnen de beoogde culturele uitwisselingen zullen kunnen plaatsvinden. Deze kadervorm is bewust gekozen, enerzijds om aan de uitvoerders van de overeenkomst de nodige bewegingsvrijheid te geven, anderzijds om de te verwachten ontwikkeling niet in het eerste stadium teveel te belasten door haar te binden aan een al te ambitieus programma.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I. Dit artikel omschrijft het beginsel van de door de overeenkomst beoogde samenwerking. Deze zal worden gerealiseerd door onderlinge samenwerking tussen de diensten en organen van ieder der beide landen en tussen de in de diverse sectoren van het culturele leven in beide landen gevestigde instellingen.

Artikel II behelst de algemene verplichting, door elk der partijen op zich genomen, de andere partij in de gelegenheid te stellen aan de eigen cultuurwaarden in het andere land bekendheid te geven. In feite gaat het hier om het stimuleren van culturele uitwisseling tussen beide landen. De aandacht moge nog worden gevestigd op het feit, dat in dit artikel sprake is van „diensten, instellingen en personen" zonder dat zulks wordt beperkt tot de overheidssfeer. Ook voor het particuliere initiatief zal dus de gelegenheid tot het ontplooien van culturele activiteiten in het partnerland worden geboden. Hierbij zal rekening moeten worden gehouden met de daar bestaande wettelijke bepalingen en het daar bestaande regeringsbeleid.

Artikel III. In dit artikel wordt de samenwerking in organisatorisch verband geregeld. De bevordering van de oprichting en instandhouding van culturele instellingen op het grondgebied van de andere partij vormt een middel tot uitwisseling van cultuurwaarden, dat in het jongste verleden zijn gewicht heeft bewezen en waarvan voor de toekomst stellig verwachtingen mogen worden gekoesterd.

Artikel IV opent de mogelijkheid tot incidentele en veelvuldige uitwisseling van culturele manifestaties. Deze uitwisseling kan zowel binnen de overheidssector als binnen de particuliere sector plaatsvinden. In feite vormt een en ander de verwezenlijking van datgene waartoe door artikel II de weg wordt geopend.

Artikel V behelst de instelling van de commissies, welke gewoonlijk zijn belast met het adviseren inzake de uitvoering van deze en soortgelijke overeenkomsten. Het zal mogelijk enige verwondering wekken, dat deze taak niet is opgedragen aan een gemengde commissie. Inderdaad zou, gezien de betrekkelijk grote en langdurige bekendheid met elkanders culturen, hiertoe aanleiding zijn geweest. Niettemin heeft men de voorkeur gegeven aan gescheiden nationale commissies, zoals dit steeds gebeurt bij overeenkomsten welke door het Koninkrijk worden gesloten met buiten Europa liggende landen. Evenwel is in dit geval een bijzondere en naar verwacht mag worden nuttige bepaling opgenomen, ten gevolge waarvan de diplomatieke vertegenwoordiger van de ene partij kan worden uitgenodigd deel te nemen aan de beraadslagingen van de commissie van de andere partij. Het laat zich aanzien, dat van deze mogelijkheid in de toekomst gebruik zal worden gemaakt.

Artikel VI. Het in het algemene deel van deze nota vermelde kader-karakter van deze overeenkomst komt nog eens tot uitdrukking in deze belangrijke bepaling, die de procedure voor het tot stand komen van uitvoeringsregelingen vereenvoudigt.

Artikel VII. Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,

VERINGA.

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,

M. KLOMPÉ.